

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	05.03.2025, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Hanna-Elise Rähni
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24231754007
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	xxx
	kontakttelefon xxx

Põhja Ringkonnaprokuratuuri menetluses on kriminaalasi nr 24231754007, milles xxx kahtlustatakse KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema ajavahemikul 12.11.2019 kuni 10.11.2024 täpsemalt tuvastamata aegadel xxx vallas, xxx külas, xxx asuvas korteris väärkohtles korduvalt kehaliselt oma poega xxx. Nimelt lõi kahtlustatav kannatanut ühel korral vitsaga alakehapiirkonda, samuti lõi kahtlustatav kannatanut vähemalt kahel korral käega istmikupiirkonda. Oma tegevusega tekitas xxx xxx füüsilist valu.

Samuti kahtlustatakse xxx selles, et tema, olles varasemalt kehaliselt väärkohelnud oma poega xxx, uuesti 11.11.2024 ajavahemikus 18.00-19.00 xxx vallas, xxx külas, xxx asuvas korteris lõi vitsaga oma poega xxx istmikupiirkonda, millega tekitas xxx füüsilist valu.

Prokurör, olles tutvunud kriminaaltoimiku materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise ajaolusid, kuriteo toimepanija isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, on jõudnud järeldusele, et antud juhul on võimalik ja põhjendatud lõpetada kriminaalmenetlus KrMS § 202 alusel.

KrMS § 202 kohaselt saab kriminaalmenetluse lõpetada olukorras, kus kogutud tõendite põhjal on isiku hüpoteetiline süü tõendatud. See tähendab, et süüdimõistvat otsust ei tehta, kuid samas ei saa öelda, et süüstav toime täielikult puuduks (RKKK 03.11.2010 3-1-1-84-10, p 34, EIKo 21.06.2016 *Lähteenmäki* vs Eesti p 49). Lõpetamise kohaldamiseks peavad olema täidetud järgmised eeldused: 1) tegemist on teise astme kuriteoga, 2) isiku süü ei ole suur, 3) kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, 4) isik on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja on tasunud (tasub) kriminaalmenetluse kulud ning 5) kahtlustatava nõusolek.

Käesoleva kriminaalasja esemeks on KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritavad kuriteod. Kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg 1 ja 2 sätestatud alusel kriminaalasja lõpetada prokuratuur (KrMS § 202 lg 7). KarS 121 lg 2 p 2, 3 sätestatud kuriteo toimepanemise eest on ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Niisiis on käesoleval juhul kriminaalmenetluse esemeks teise astme kuriteod, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära.

Karistamise aluseks on KarS § 56 kohaselt isiku süü. Isiku süü suuruse kindlaks määramisel tuleb lähtuda vaid nendest asjaoludest, mis puudutavad konkreetset süütegu. Riigi peaprokuröri oponentide juhise kui ka KrMS § 202 kommentaaride kohaselt tuleb süü suuruse hindamisel võtta aluseks KarS-s toodud põhimõtted, eelkõige §-s 57 sätestatud. Kahtlustatava süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel tuleb arvestada ka seda, et seadusandja ei ole sellise teo eest ette näinud vangistuse alammäära.

Kuriteoga hüvitatavat kahju ei tekitatud ja kannatanu tsiviilhagi ei esitanud. Kriminaalmenetluses menetluskuludena on kaitsjatasud, mille tasub xxx.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivsest vajadusest.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust.

Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad.

Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-85-04 p 16 järgi on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõõdukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis, kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus.

Antud asjas puudub avalik menetlushuvi. Esiteks puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavat kriminaalkorras karistada, kuna puudub põhjus arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemise xxx poolt. Isikul puuduvad kehtivad kriminaal- ja väärtekaristused ja tema suhtes rohkem pooleliolevaid kriminaalmenetlusi käimas ei ole. Samuti ei ole õiguskaitseorganitele laekunud informatsiooni, et isik oleks jätkanud samalaadsete kuritegude toimepanemist. Samuti ei ole tema suhtes varasemalt kohaldatud KrMS §-e 202, 203 või 203¹, st menetlust oportuuniteedi korras lõpetatud. Isikule asetatud kohustus omab prokuröri hinnangul piisavat eripreventiivset mõju. Avalik huvi käesoleva kahtlustatava menetlemise osas puudub ka kaalutlusel, et tema suhtes ei ole oodatav avalikkuse eriline usaldus.

Kahtlustatava kriminaalvastutusele võtmine ei ole põhjendatud üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalasja lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna kahtlustatav kuulati üle ning isik on võtnud eripreventiivse mõjuga kohustuse. Riik on niisiis isiku käitumisele operatiivselt ning üheselt mõistetavalt reageerinud ja suunanud ta õiguskuulekale teele tagasi. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistust kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa. Prokurör, hinnates tõendamiseseme asjaolusid, sh xxx iseloomustavaid ja tema vastutust mõjutavaid asjaolusid, leiab, et isik on toime pannud talle etteheidetava kuriteo, kuid tema süü ei ole suur, puudub avalik menetlushuvi ning üld- ja eripreventiivsest vajadusest lähtudes ei ole isiku karistamine otstarbekas.

Eelnevale tuginedes leian, et antud kriminaalasjas on võimalik lõpetada xxx suhtes menetlus oportuuniteedi põhimõtte alusel, pannes talle KrMS § 202 lg 2 p-de 5 ja 7 alusel kohustused.

Juhindudes KrMS §-dest § 202 lg 2, 7 ja 206, prokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24231754007 menetlus.
 2. Määratud kohustuse liik vastavalt KrMS § 202 lg 2 p-dele 5 ja 7:
 - Tegema igakülgset koostööd xx Vallavalitsuse laste heaolu spetsialistiga, sh osalema kohtumistel, võimaldama teha kodukülastusi ja vestelda lastega sellest ette teavitamata, ning täitma koostatud juhtumiplaani.
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2025**.
 - Osalema pereteraapias kasvatusnõustaja xxx vastavalt laste heaolu spetsialistiga kokkuleppel kuni 10 korda.
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2026**.
 - Osalema vanemluskoolitusel „Imelised aastad“ alates 06.02.2025.
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2026**.
 - Tagama xxx vajaliku psühholoogilise ja psühhiaatrilise toe.
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2026**.
 - Hoiduma xxx osas igasugusest füüsilisest ja vaimsest vägivallast (k.a füüsilise karistusega ähvardamine).
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2026**.
 - Osalema kasvatusnõustaja xxx konsultatsioonidel täismahus ja intensiivsuses kuni vajaduse ära langemiseni. Konsultatsioonide kokkuleppimise osas teha koostööd xxx Vallavalitsuse laste heaolu spetsialistiga. Konsultatsioonideks tuleb aeg kokku leppida kahe nädala jooksul pärast programmi „Imelised aastad“ läbimist ning teavitada kokkulepitud esmakohtumise ajast ka prokuröri. Konsultatsioonide eduka läbimise korral edastada kirjalik tõend e-posti aadressile hanna-elise.rahni@prokuratuur.ee.
Kohustuse täitmise tähtaeg: **05.09.2026**.
- Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.
3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.
 4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: 3 DVD-R plaati jätta arhiveerimisel materjalide juurde.
 5. KrMS § 206 lõike 2¹ alusel teavitada kriminaalmenetluse lõpetamisest Eesti Kohtueksperitiisi Instituuti ja kustutada ABIS-st ja RSBR-st järgmised andmed: andmed puuduvad.
 6. Kriminaalmenetluse kulud: kaitsja Madis Piirla kaitsjatasu jääb xxx kanda.
 7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale xxx ja kaitsjale Madis Piirla.
 8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris.
 9. Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Hanna-Elise Rähni
abiprokurör

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus. Mulle on selgitatud määratud kohustuste mittetäitmise tagajärgi:

xxx
kahtlustatav

Madis Piirla
kaitsja